ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Факультет дошкільної і початкової освіти
імені Валентини Волошиної
Кафедра початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«Формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до організації театралізованої діяльності дітей»

Студентки: 2 курсу, МБПДЗ групи
Освітньої програми:
Початкова освіта.
Спеціальності 013 Початкова освіта
Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти магістр
Василенко Олени Анатоліївни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Казьмірчук Наталя Степанівна

Розширена шкала _____

Кількість балів:_____Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____

Вінниця – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП……3

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗІ ШКОЛЯРАМИ……..7

1.1.Формування soft skills дітей молодшого шкільного віку як педагогічна проблема ……7.

1.2. Соціально-виховний потенціал театралізованої діяльності…….15.

1.3.Теоретичний аналіз «готовності» майбутнього вчителя до професійної діяльності ……24

1.4. Стан стан досліджуваної проблеми у практиці початкової школи (за результатами констатувального експерименту)…….31

РОЗДІЛ ІІ. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ……41

2.1. Шляхи формування готовності майбутніх вчителів початкової школи до організації театралізованої діяльності……41

2.2. Студентський театр як засіб формування готовності майбутніх педагогів до організації театралізованої діяльності зі школярами……53

2.3. Методичні основи організації театралізованого дійства зі школярами64

ВИСНОВКИ……74

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….80.

ДОДАТКИ……89

ВСТУП

Сьогодні освіта стимулює процес розвитку особистості, забезпечуючи формування її цілісної картини світу, ціннісних орієнтацій, духовності, світогляду. Процес засвоєння особистістю знань, набуття нею необхідних умінь та навичок, досягнення високого рівня розумово-пізнавального і творчого розвитку і, як результат, сформованість компетентностей у всій сукупності становлять соціальний фонд особистості та вказують на вектори його розвитку. Саме тому основний акцент зроблено на формування в підростаючого покоління здатності до роботи в команді, уміння комунікувати, знаходити спільну мову з людьми різних вікових категорій та індивідуальних можливостей, розвиток креативного і критичного мислення, уміння раціонально та продуктивно використовувати свій робочий час. У науковій спільноті ці навички називають soft skills, або «м'які навички».

У Європейських країнах формуванню м'яких навичок (soft skills) приділяють значної уваги. У документах ЄС (Commisson staff working document, Accompanying the document Proposal for a council recommendation on Key Competences for Life Long Learning, The European Qualifications Framework, Rethinking Education, (ESCO)) соціальна компетентність особистості, у контексті якої дитина набуває м'яких навичок, вважається ключовою, її формуванням займаються ще з раннього віку.

У нормативних документах України (Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Закон України «Про освіту», Державний стандарт початкової освіти) питанням формування soft skills також приділяється належна увага, особливо після переходу початкової школи на освітню діяльність за Концепцією Нової Української Школи. Н. Лошкарьова, О. Савченко, В. Паламарчук розробили спеціальні програми розвитку навичок учнів початкової школи. Проблему вивчення особливостей формування soft skills у різних контекстах висвітлювали у своїх працях Т. Алєксєєнко, О. Безпалько, В. Болгаріна, Т. Васильковова, М. Галагузова, Н.

Гишко, І. Звєрєва, А. Капська, Л. Коваль, О. Кононко, Л. Міщик, Л. Новікова, А. Рижанова, Л. Штефан та інші.

Цілий ряд дослідників (О.Демченко, О.Жовнич, І.Барановська, Ю.Лимар, Л.Лимаренко, Н.Казьмірчук, І. Стахова та ін.) у своїх дослідженнях стверджують, що театралізована діяльність, сприяє розвитку soft skills молодших школярів, що проявляються у навичках слухати і чути один одного, співпрацювати, шукати необхідну інформацію та нести відповідальність за її достовірність, презентувати свою роботу, творчо підходити до вирішення поставлених завдань, раціонально використовувати власний час та інші.

На сучасному етапі розвитку освіти засобами театралізованої діяльності вирішується ціла низка педагогічних проблем: розвиток творчої активності дітей, формування ціннісних орієнтацій, моральне та естетичне виховання школярів, естетичний розвиток, формування емоційно-почуттєвої сфери, формування естетичної, моральної, духовної культури особистості.

На сьогоднішній день в Україні продовжуються пошуки шляхів покращення освітнього процесу у загальноосвітній школі відповідно до нових соціально-економічних потреб і очікувань суспільства. Підвищення якості шкільної освіти залежить передусім від компетентності вчителів, їхньої високоякісної професійної діяльності. Тому проблеми підготовки і формування готовності майбутніх вчителів початкової школи стали пріоритетом соціальної та освітньої політики в Україні.

Враховуючи актуальність питання та підсумовуючи все вищесказане нами було обрано тему дипломного дослідження: ***«Формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до організації театралізованої діяльності дітей».***

Об'єкт дослідження - професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи.

Предмет дослідження – формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до організації театралізованої діяльності дітей.

Мета дослідження полягає у виокремленні і теоретичному обґрунтуванні шляхів успішного формування готовності майбутніх вчителів до організації театралізованої діяльності дітей.

Відповідно до об'єкта, предмета і мети дослідження визначено **завдання:**

1. Проаналізувати психолого-педагогічну та методичну літературу з проблеми дослідження.
2. Розкрити психолого-педагогічний потенціал театрального мистецтва.
3. Дослідити стан досліджуваної проблеми у практиці початкової школи.
4. Виокремити і теоретично обґрунтувати шляхи формування готовності майбутніх вчителів початкової школи до організації театралізованої діяльності дітей.
5. Розкрити методичні основи організації театралізованого дійства зі школярами.

Методи дослідження:

- *теоретичні* – аналіз наукових джерел із досліджуваної проблеми, класифікація та систематизація теоретичних і дослідницьких даних;
- *емпіричні* – психолого-педагогічне спостереження, бесіда, анкетування, опитування, онлайн-опитувальник, констатувальний етап педагогічного експерименту;
- *методи математичної обробки даних*.

Експериментальна база дослідження. Констатувальний експеримент проводився на базі Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. У ході дослідження взяли участь 51 студент СВО «бакалавр» 3 курсу спеціальності 013 Початкова освіта. Крім того базою

дослідження був «Вінницький ліцей №7 імені Олександра Сухомовського ВМР». У дослідженні взяли участь 34 учні третього класу та 7 вчителів початкової школи.

Апробація результатів дослідження відбувалися шляхом виступу на:

1) звітній науково-практичній конференції викладачів та студентів факультету дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної (ВДПУ імені М. Коцюбинського, 23 квітня2021);

2) V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами» (ВДПУ імені М.Коцюбинського, листопад 2021).

Наукові публікації з теми дослідження:

1. Василенко О.А. Соціально-виховний потенціал театралізованої діяльності // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. – Вип. 10. – С.497-500.

2. Василенко О.А. Готовність майбутніх вчителів початкової школи до організації театралізованої діяльності молодших школярів//Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 17-19 листопада 2021 р.,) – Вінниця, 2021. – Вип. 5. – С. 216-219. (див. додаток)

Структура дипломної роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

За умов надшвидкого темпу розвитку, властивого XXI століттю, характеристика успішного фахівця своєї галузі також трансформується. На зміну необхідності знати велику кількість теоретичної інформації приходить потреба у вмінні таку інформацію шукати, аналізувати, оцінювати, використовувати задля розв'язання складних ситуацій.

Сучасні роботодавці виокремлюють десятки різноманітних знань умінь та навичок, об'єднуючи їх у дві основні групи «жорсткі навички» (hard skills) та м'які навички (soft skills). Що стосується групи soft skills, то це такі навички, що є необхідними для якісного виконання різноманітних видів діяльності, вони універсальні. До них найчастіше відносять: творчість, креативність, уміння працювати в команді, комунікабельність, здатність чітко висловлювати думки чи працювати за умов форс-мажорних обставин та ін.

Таким чином, з'являється необхідність розвитку soft skills у підростаючого покоління, а враховуючи те, що це тривалий процес, то визначаємо потребу у їх формуванні уже з раннього дитинства.

Театральне мистецтво ґрунтується на грі, яка є провідним видом діяльності учнів початкової школи, саме тому воно є близьким та зрозумілим школярам, які з радістю намагаються поринути у цікавий світ театру та приміряти на собі різні театральні ролі.

Проаналізувавши сучасну психолого-педагогічну та методичну літературу з проблеми дослідження, можемо констатувати, що питання використання театралізованої діяльності в освітянській сфері турбувало науковців здавна, проте в переважній більшості театралізована діяльність розглядалась як форма позакласної та позашкільної діяльності дітей. Чимало здобутків з даної проблеми у науковців XX столітті, адже в той час у суспільстві формувалася повага та зацікавленість театром, при школах функціонувати самодіяльні театральні студії та гуртки, які періодично

демонстрували результати своєї роботи. У сучасному суспільстві, на жаль, театр залишився на узбіччі. Діти та дорослі живуть у технічному віртуальному світі, в той же час театр – як противага, навчить дітей «живому» спілкуванню, витягне із свого маленького світу й допоможе влитись у суспільне життя. На сьогодні, у методичній літературі зустрічаємо чимало авторських розробок про залучення до театралізованої діяльності дітей дошкільного віку, тоді як майже відсутня сучасна література спрямована на впровадження театралізованої діяльності у практику школи та підготовку майбутніх вчителів до її реалізації.

Вагоме місце у розмаїтті засобів впливу на формування особистості молодших школярів посідає театральне мистецтво. Цей особливий інтегрований вид мистецтва органічно поєднує в собі художнє слово, драматичну дію, поетику, живопис, музику та хореографію. Він допомагає дитині глибше пізнати себе, свій внутрішній світ, спонукає її до самовдосконалення, викликаючи в ході театралізованого дійства естетичні почуття та емоції, формуючи ставлення до моральних вчинків, виховуючи моральні якості.

Більшість педагогів і психологів сьогодення одностайні у думці, що театралізована діяльність - це один з ефективних засобів оволодіння учнями базовими компетентностями. У процесі осмислення морального та емоційного підтексту літературного твору, участі у театралізованій діяльності створюються сприятливі умови для художньо-естетичної освіти цілісного розвитку та виховання учнів, їх самостійної творчості та самовираження, самопізнання та розкріпачення, коригування та вдосконалення комунікативних якостей, виховання волі, розвиток пам’яті, уяви, ініціативності, фантазії, створення позитивного емоційного настрою, зняття напруженості, вирішення конфліктних ситуацій через гру, усвідомлення почуття «ситуації успіху».

В педагогічній літературі зустрічаємо різні тлумачення поняття «театралізована діяльність». Ми вважаємо, що **театралізована діяльність** —

це художньо-творча, ігрова діяльність, що пов'язана із сприйманням творів театрального мистецтва, створенням художніх образів, розкриттям їх характерів, шляхом моделювання поведінки, відтворенням стосунків між героями за допомогою спеціальних вербальних та невербальних засобів. Це вид творчо-ігрової активності дитини, котрий дозволяє задовольнити її потреби у самовираженні, спілкуванні, пізнанні себе через відтворення різних художніх образів.

З метою вивчення реального стану проблеми дослідження у практиці початкової школи нами було організовано і проведено констатувальний експеримент, на базі Вінницького державного педагогічного університету. У дослідженні взяв участь 51 студент СВО бакалавр 3 курсу спеціальності Початкова освіта,. Базою дослідження також був Вінницький ліцей №7 імені Олександра Сухомовського, а саме 34 учні 3 класу і 11 вчителів початкової школи.

Констатувальний експеримент проходив у декілька етапів і передбачав аналіз діючих навчальних програм для початкової школи і навчально-методичне забезпечення, вивчення ставлення учнів до театру, рівень їхньої зацікавленості у театралізованій діяльності та обізнаності з театральним мистецтвом, опитування вчителів початкових класів щодо використання ними різних видів театралізованої діяльності у власній педагогічній практиці, а також дослідження рівня готовності майбутніх учителів до реалізації театралізованої діяльності у початковій школі.

Узагальнивши результати констатувального експерименту можемо зробити такі висновки:

1) Молодші школярі є вдячними глядачами і завзятими учасниками різних видів театралізованих дійств;

2) Вчителі початкових класів використовують як правило інсценізацію та драматизацію на таких уроках як Літературне читання, Мистецтво, та

інтегрованого курсу «Я досліджую світ», а також залучають учнів до театралізованих дійств у позакласній діяльності

3) Вчителі погоджуються з тим що театралізована діяльність є ефективним засобом розвитку м'яких навичок підростаючого покоління. Крім того, вони визначили основні перешкоди щодо систематичного використання театралізації на уроках, це перш за все брак часу, недостатня кількість методичної літератури, яка в переважній більшості розрахована на дошкільників, бідна матеріальна база, тобто відсутні декорації, маски, ляльки, сценічні костюми, недостатня допомога з боку батьків та ін..

Вчителі початкових класів оцінюють свій рівень в переважній більшості як достатній, водночас лише 9,5% оцінили свій рівень як високий, адже відчувають себе впевнено і часто організовують різноманітні свята й використовують різні види вправ під час уроків.

З метою вивчення стану готовності вчителів початкових класів до організації театралізованої діяльності з молодшими школярами нами було обрано критерії та показники, які ви можете побачити на слайді (слайд)…і рівні готовності студентів..(слайд…). Як бачимо з рисунку 64% студентів, майбутніх вчителів початкових класів демонструють достатній рівень готовності, проте лише 7,8% високий рівень, а також на низькому рівні й досі залишається 27,4% майбутніх педагогів. Такі результати підтверджують недосконаліть діючих навчальних планів закладів вищої педагогічної освіти, традиційних методів та форм підготовки майбутніх вчителів. Ми переконані в необхідності оновлення навчальних планів ЗВО, включення навчальних дисциплін, спрямованих на удосконалення різних видів майстерності вчителя, в тому числі і розширення знань про історію театрального мистецтва, методичні аспекти організації театралізованої діяльності зі школярами.

Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, а також передового педагогічного досвіду, результати констатувального

експерименту спонукали нас до виділення таких шляхів формування готовності вчителів до організації театралізованої діяльності з дітьми, зокрема:

- впровадження у навчальні плани закладів вищої освіти дисциплін, які спрямовані на розвиток у студентів основ театрального мистецтва, оскільки така діяльність уже включена в програму початкової освіти і потребує якісної підготовки фахівців;

- використання факультативних курсів для розвитку soft skills майбутніх вчителів початкових класів й удосконалення їх педагогічної майстерності, оскільки розвивати у дітей «м'які навички» може лише той педагог, який сам володіє ними на високому рівні;

- залучення студентів до виконання творчих завдань з організації театральної діяльності молодших школярів під час вивчення обов'язкових і вибіркових дисциплін, що включені до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» і «магістр» зокрема: «Методика формування компетентностей у технологічній освітній галузі», де студенти вивчатимуть основи виготовлення ляльки для дитячого театру, особливості створення декорацій та костюмів, під час вивчення дисципліни «Методика формування компетентностей у мистецькій освітній галузі» студенти підбиратимуть музичний супровід до відповідного епізоду вистави, «Соціоігровий практикум» зможуть оживлювати ляльку і організовувати театралізовані ігри з нею, «Теорія та методика виховання; навчання і виховання обдарованої дитини; актуальні питання дошкільної і початкової освіти; педагогічна майстерність та інших, дають змогу вивчити закордонний досвід впровадження театралізованої діяльності як засобу розвитку soft skills підростаючого покоління;

- впровадження інноваційних форм формування готовності студентів до організації театралізованої діяльності з дітьми молодшого шкільного віку,

зокрема елементи тренінгових заняття, майстер-класів, соціоігрового практикуму, екскурсій і т.д;

- створення на базі педагогічного закладу вищої освіти студентського театрального гуртка, як ефективного засобу формування готовності майбутніх вчителів початкової школи до організації театралізованої діяльності молодших школярів;

- залучення студентів до написання курсових та дипломних робіт, а також до участі у конференціях різного рівня з проблеми організації театралізованої діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.

У ході дослідження ми приділили більше уваги такій формі формування готовності майбутніх вчителів як студентський театр. З цією метою ми здійснили аналіз зарубіжного досвіду щодо використання студентського театру в зарубіжних системах професійної підготовки майбутніх педагогів і з'ясували що при кожному педагогічному закладі вищої освіти є студентський театр. Студентський театр як інтегративний педагогічний засіб формує особистість цілісно, оскільки майбутній педагог має бути творцем власної художньо-педагогічної реальності, що дозволяє йому ефективно використовувати у професійній діяльності різні види набутого (практичного) досвіду.

Крім того в ході дослідження ми виокремили методичні основи організації театралізованого дійства, якими мають володіти майбутні педагоги.

Виконане дипломне дослідження не вичерпує усіх аспектів піднятої проблеми, яка повинна мати продовження у дослідженнях, як теоретичного, так і методичного характеру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемова Л.В. Театралізовані ігри дошкільників. // Л.В. Артемова. – Москва : Просвещение, 1991. – 127 с.

2. Артемова Л.В. Театр і гра / Л. В. Артемова. – К., 2002. – 291 с.

3. Anna Khilya, Olena Kolosova, Irina Sarancha, Natala Kazmirchuk Psychological and Pedagogical Readiness of Students for Professional Activities in an Inclusive Environment SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 22 th -23 th, 2020. 363-373. 0,65 др.арк.. Режим доступу: http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5124

4. Базовий компонент дошкільної освіти / настільна книга керівника дошкільного навчального закладу. Частина 5 / упоряд.: Т.В. Панасюк, С.І. Нерянова, А.А. Грищенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 144 с. – С. 5–31.

5. Барановська І.Г. Театр ляльок в початковій школі: навчально-методичний Василькова А.Н. Душа и тело куклы: Природа условности куклы в искусстве XX века: театр, кино, телевидение / А. Василькова. – М.: Аграф, 2003. – 208 с.

6. Барановська І.Г. Українські народні традиції як засіб виховання дітей дошкільного віку // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. – Вип. 152. – Кропивницький : КДПУ, 2017. – С.20 – 24.

7. Барановська І.Г. Творчий розвиток молодших школярів засобами театральної діяльності // Zbior raportow naukowych. «Perspektyvy rozwoju badan naukowych w 21 wieku». (27.02.2013 – 28. 02.2013) – Szczecin: Wydawca: Sp. z o. o. «Diamond trading tour», 2013. – 64 str. С. 5 – 9.

8. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське довкілля» / О.І. Білан; за заг. ред. О.В. Низковської. – 256 с.

9. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн.. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Навч.-метод. видання / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – 208 с.

10. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива // Початкова школа. – 2002. – № 5. – С. 5, 6.

11. Богуш А.М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи / А.М. Богуш, Н.І. Луцан. – Київ : Слово, 2008. – 256 с.

12. Божочич Л.И. Личность и ее формирование в детском воздасте. – Спб., Питер, 2008. – 232 с.

13. Василькова А.Н. Душа и тело куклы: Природа условности куклы в искусстве XX века: театр, кино, телевидение / А. Василькова. – М.: Аграф, 2003. – 208 с.

14. Вікова та педагогічна психологія : Навальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін.. – Київ : Просвіта, 2001. – 416 с

15. Веселинка: збірник розваг. книга 1 / авт.-упоряд. Л.В. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 256 с.

16. Веселинка: збірник розваг. книга 2 / авт.-упоряд. Л.В. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 224 с.

17. Выготский Л.С. Вопросы детской психологии. – Спб.: Союх, 1997. – 234 с.

18. Вистави для малят / авт.-упоряд. Г.В. Заренок. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 80 с.

19. Гельвецій К.А. О человеке, его умственных способностях и его воспитании // Хрестоматия по истории педагогики. Том І. – Москва, 1936. – 257с

20. Ганин Е.А. Педагогические условия использования современных информационных и коммуникационных технологий для самообразования

будущих учителей [Электронный ресурс] / Е.А .Ганин. - Режим доступа: Http://ito. edu. ru/2003/VII/VII-0-1673.html.

21. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – 251 с.

22. Грайлик. Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі / О.М. Березіна, О.З. Гніровська, Т.А. Линник. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 56 с.

23. Грошовенко О.П. Використання проектної технології у формуванні основ екологічної культури дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / О.П. Грошовенко // Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу / [ред. кол.: Слободинська Т.С. (гол. ред.) та ін.]. – Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2017. – Випуск 4(24). – С. 102–108.

24. Деделюк Н.А., Цьось А.В. Традиції фізичного виховання в Київській Русі [Електронний ресурс] Режим доступу : http://esnuir.eenu.edu.ua/ /2723/4/rus.pdf bitstream/123456789].

25. Демченко О. Підготовка майбутніх педагогів до використання театральної діяльності в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: європейський контекст. Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 10-11 грудня 2020 р.). Вінниця, 2020. Випуск 3. С. 261–267.

26. Демченко О. Європейські орієнтири у підготовці майбутніх педагогів до використання театру в соціально-виховній роботі. Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький

державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С.467-471.

27. Demchenko O., Stakhova I., Davydova M., Larina I., Lymar Y., Strilets S. Preparation of Future Teachers for the Development of Giftedness of Preschool and Primary School Children by Means of Dramatization. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. May 28-29. 2021. С.165-177.

28. Дитячі ігри та розваги / Упоряд. Г.В. Довженюк, К.М. Луганська. – Київ: Наукова думка, 1991. – 469 с.

29. Дрик О. Драма-феєрія «Лісова пісня» - глибока філософія життя в любові : урок-дослідження з мультимедійною презентацією та елементами театралізації / О. Дрик // Дивослово. – 2013. – № 11. – С. 10–12.

30. Дубина Людмила Григорівна. Використання театральної педагогіки у підготовці майбутніх учителів початкових класів: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. - К., 2004.

31. Ельконін Д.Б. Психологія гри. – Київ : Педагогіка, 1976. – 304 с.

32. Затія-дивоглядія: як зробити лялькoвий театр другом кожної дитини / авт.-упоряд.: О.О. Тимофеєва, О.В. Борисенко. – Вид. 2-ге, зі змін. та доп. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 176 с.: 8 іл.

33. Збірник ігор для дошкільнят / Упорядник Т.Вороніна. – Киів : «Шкільний світ», 2005. – 128 с.

34. Заглада Н. Побут селянської дитини. // Народна культура українців: життєвий цикл людини: вст..-етнол. Дослідж. : у 5 т. Т. 1 : Діти. Дитинство. Дитяча субкультура. Київ :Дуліби, 2008. - 260 с.

35. Інтегровані заняття – як засіб розвитку дошкільника [Електронний ресурс] : Режим доступу: http://sadiklogoped.com/intehrovani-zanyattya-yak-zasib-rozvytku-doshkilnyka.html

36. Казьмірчук Н. Методичні аспекти підготовки вчителів до театралізованої діяльності зі школярами // Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.). – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. – Вип. 10. –С.491-496.

37. Казьмірчук Н.С., Жовнич О.В., Стахова І.А. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2020. 61. С.23-30.

38. Казьмірчук Н.С. Особливості підготовки вчителів початкових класів до реалізації принципу наступності дошкільної та початкової ланок освіти //Наукові записки: зб. матеріалів науково-практичної конференції викладачів та студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв. Серія «Мистецтво» /За ред.. Л.В.Старовойт. – Вінниця, 2018. – С. 89-93.

39. Калиниченко А.В. Развитие игровой деятельности дошкольников: методическое пособие / А.В. Калиниченко, Ю.В. Микляева, В. Н. Сидоренко. Москва: Айрис-пресс, 2004. – 196с.

40. Каратаєва М.І. Розвиток творчої особистості дошкільника / М.І. Каратаєв. – Камянець-Подільський : ПП «Медобори – 2006», 2008. – 352с.].

41. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: (У 3 кн., 6 т.). – Факс. вид. – К.: АТ «Обереги», 1994. Т.3 (Весняний цикл); Т.4: (Літній цикл). – 528 с.

42. Кіт Г.Г. Дидактика початкової освіти : практикум / Г.Г. Кіт, О.Б. Петрович, І.В. Карук. – Вінниця : Документ Принт, 2017. – 249 с.

43. Класифікація вікових періодів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/magistr/classes_stud

44. Комаровська О.А. Театр і школа: виховують однодумці: кн. для вчителів та батьків. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. – 92 с.

45. *Комарівська Н.О.* Організація літературної творчості на уроках читання / Н.О. Комарівська // Наукові записки : Збірник наукових праць. Серія «Початкове навчання». – Вінниця, 2010. – С. 37-39.

46. *Комарівська Н.О.* Шляхи використання зображального мистецтва й музичних творів на уроках читання / Н.О. Комарівська // Матеріали Всеукраїнського науково-методичного семінару «Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя» (Друга школа методичного досвіду) – Вінниця, 2010. – 28-29 квітня. – С.46-51.

47. Куфко Н. Театралізовані ігри з дітьми дошкільного віку / Н. Куфко // Бібліотечка вихователя дитячого садка. – 2000. – № 19 – 20. – С. 3.

48. Лазаренко Н. І. Нові вимоги до професіоналізму вчителя в умовах євроінтеграції. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія : зб. наук. пр. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. № 54. С. 100–106.

49. Лазаренко Н. І. Тенденції професійної підготовки вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції.: дис. … доктора пед. наук : [спец.] 13.00.04 – "Теорія і методика професійної освіти" ; Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського, Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих імені Івана Зязюна, НАПН України. Київ 2020. 571 с.

50. Лазаренко Н. І. Тенденції розвитку та реформування вищої педагогічної освіти: зарубіжний досвід. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія : зб. наук. праць / ред. кол.: В. І. Шахов, О. В.

Акімова, В. І. Бондар та ін.; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : Твори, 2018. Вип. 56. С. 197-202.

51. Лисенко Н.В., Корста Н.В. Педагогіка українського довкілля. У 3-х частинах. – Ч.2 : Навч. посіб. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 360 с.

52. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку / Л.В.Любчак // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.

53. Макаренко Л.В. Все про театр і дитячу театралізовану діяльність / Л.В. Макаренко. – к.: шк. світ, 2008. – 128 с.

54. Макаренко Л.В. Екскурсія до театру / Л.В. Макаренко // Джміль. – 2002. – № 4. – С. 14 – 15.

55. Макаренко Л.В. Вітаю тебе, театре! / Л.В. Макаренко // Джміль. – 2004. – № 2. – С. 10 – 11.

56. Маханева М. Театрализованные занятия в детском саду / М.Д. Маханева. – Москва, 2004. – 208 с.

57. Миропольська Н.Є. Шкільний театр. Учора, сьогодні...завтра? / Н.Є.Миропольська // Театр у школі : кн. [для вчителя]. –Київ: Рад. шк., 1990. –153 с.

58. Наливайко І. Театр у початковій школі: історія розвитку / І. Наливайко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка, No 2(13)’2014. –С. 65–69.

59. Народна лялька – мудрість минулих часів [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://etnodim.com.ua/ua/ua-tsikava-informatsiya/161-narodna-lalka/].

60. Natalia Kazmirchuk, Iryna Baranovska, Nataliia Mozgalova, Olga Shcholokova, Vadym Podorozhnyi METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHER

TRAINING FOR THEATRICAL ACTIVITIES WITH PUPILS. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I. May 28-29. 2021. С.235-246.

61. Казьмірчук Н.С., Жовнич О.В., Стахова І.А. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія.* 2020. 61. С.23-30.

62.

63. Народні перлини для маленької дитини / упоряд. О. Яловська. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 408 с.

64. Олійник А. Нерівність душ –це гірше, ніж майна: урок-диспут з елементами театралізації за романом Ліни Костенко «Маруся Чурай» : укр. літ., 11 кл. / А. Олійник // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. –No 2. –С. 31–33.

65. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / авт.-упоряд. А.П. Бурова. – Вид. 2-ге, зі змін. та доп. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 296 с.

66. Подласый, И.П. Педагогика. Новый курс [Текст] : в 2-х кн. / И.П. Подласый. – М. : Владос, 1999 – . Кн. 1 : Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.

67. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). Ч. ІІ. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О.П., Аніщук А.М., Артемова Л.В.; наук. кер. О.Л. Кононко. – Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 452 с.

68. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р.М. Борщ, Д.В. Самойлик. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 72 с.

69. Русова С.Ф. Нові методи дошкільного виховання/ Русова С.Ф. – 1927, С.7

70. Сорокіна Н.Ф. Граємо в ляльковий театр / Н.Ф. Сорокіна // Дошкільне виховання. – 2002. – № 6. – С. 61–63.

71. Станиславский К. Работа актёра над собой: Дневник ученика. – СПб:Азбука-Артикус, 2017. – 736 с.

72. Стахова І.А. Формування готовності майбутніх учителів до організації природоохоронної діяльності в початковій школі: дис. …доктора PhD філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2021. 389 с.

73. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям // В.О. Сухомлинський Вибрані твори: в 5-ти томах. – К.: Рад. школа, 1977. – Т.3. – С. 95–98, С. 176 – 185.

74. Сучасні форми взаємодії з батьками [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rokytne-osvita.edukit.kiev.ua/news/id/203

75. Театр у ДНЗ / укл. О.М. Ворожейкіна . – Х. : Вид. Групп «Основа», 2013. – 191 с. 12-13

76. Тимофеєва О.О. Лялькова вистава – чудова забава / О.О. Тимофеєва. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 27 с.

77. Труш Н.В. Народні рухливі ігри в системі засобів фізичного виховання дітей //Педагогічний дискурс, Випуск 13, 2012 с.369-372 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.slideshare.net/elena190381/ss-76829867

78. Українська мозаїка: книга для читання в дошкільному закладі і родинному колі / Упоряд.: Н.І. Вакуленко, Л.В. Гураш, О.П. Долинна, О.В. Низковська. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 512 с

79. Українські народні ігри [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/school/met hod/upbring/9167/

80. Федорук Н.С. Використання народної іграшки у вихованні дітей дошкільного віку // Регіональні культурні, мистецькі та освітні практики:

Матеріали V Міжнародної електронної науково-практичної конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 14-15 березня 2018 року) / За заг. ред. Т.В. Мартинюк, В.Я. Реді. – Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2018. – 193 с., С. 170 – 172.

81. Ensure quality education for all: Sustainable Development Goal 4; ten targets 2017 [Електронний ресурс] . – Режим доступу: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000259784.

82. Commission staff working document Accompanying the document Proposal for a Council recommendation on Key Competences for LifeLong Learning SWD/2018/014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: final https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0014.

83. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance.) [Електронний ресурс] . – Режим доступу: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/councilrecommendation-on-key-competences-for-lifelong-learning_enST/9009/2018/INIT

84. Soft skills : academic guide, teaching materials / developers: R.Kalytchak, G.Kharlamova, O.Klimenkova, O.Lutsenko, S.Paschenko, V.Pavlenko, O.Senyk. – Editors: Alfredo, Becky, Alison. – Publisher : Shoo Fly Publishing, 2018. – 316 c.

85. OECD. Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills, OECD Publishing. – Paris, 2015. – 140 c.